

Χρόνος αειχώρας

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΟΜΟΣ 6
VOLUME 6

ΤΕΥΧΟΣ 2
ISSUE 2

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2007
NOVEMBER 2007



ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ - Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
*Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας
και Περιφερειακής Ανάπτυξης*

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ

ΓΟΣΠΟΔΙΝΗ ΑΣΠΑ

ΔΕΦΝΕΡ ΑΛΕΞΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΟΛΓΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΤΑΘΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Αραβαντινός Αθανάσιος	- ΕΜΠ
Ανδρικόπουλος Ανδρέας	- Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Βασενχόβεν Λουδοβίκος	- ΕΜΠ
Γιαννακούρου Τζίνα	- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Γιαννιάς Δημήτρης	- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Δελλαδέτσιμας Πάυλος	- Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
Δεμαθάς Ζαχαρίας	- Πάντειο Πανεπιστήμιο
Ιωαννίδης Γιάννης	- Tufts University, USA
Καλογήρου Νίκος	- ΑΠΘ
Καρύδης Δημήτρης	- ΕΜΠ
Κοσμόπουλος Πάνος	- ΔΠΘ
Κουκλέλη Ελένη	- University of California, USA
Λαμπριανίδης Λότης	- Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Λουκάκης Παύλος	- Πάντειο Πανεπιστήμιο
Λουρή Ελένη	- Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Μαλούτας Θωμάς	- Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
Μαντουβάλου Μαρία	- ΕΜΠ
Μελαχροινός Κώστας	- Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Μοδινός Μιχάλης	- Εθν. Κέντρο Περιβ. και Αειψ. Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ)
Μπριασούλη Ελένη	- Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Παπαθεοδώρου Ανδρέας	- Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Πρεβελάκης Γεώργιος-Στυλ.	- Université de Paris I, France
Φωτόπουλος Γιώργος	- Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Χαστάογλου Βίλμα	- ΑΠΘ

Διεύθυνση:

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας

και Περιφερειακής Ανάπτυξης

Περιοδικό ΑΕΙΧΩΡΟΣ

Πεδίον Άρεως, 383 34 ΒΟΛΟΣ

<http://www.aeihoros.gr> e-mail: aeihoros@prd.uth.gr

τηλ.: 24210 – 74456 fax: 24210 – 74388



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ειδικό τεύχος – Αφιέρωμα
Special Issue

**Καινοτομία και
Περιφερειακή Ανάπτυξη**

Επιμέλεια

Γιώργος Πετράκος

Επιστημονικό Περιοδικό

αιχλώρος

Επιμέλεια έκδοσης: Άννα Σαμαρίνα — Παναγιώτης Πανταζής
Λαγού: Παναγιώτης Πανταζής
Σχεδιασμός εξωφύλλου: Γιώργος Παρασκευάς — Παναγιώτης Πανταζής
Εκτύπωση: Ευαγγελία Ξουράφα
Κεντρική διάθεση: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Περιεχόμενα

Πετράκος Γ.	4
Εισαγωγή	
Κομνηνός Ν.	10
Περιφερειακοί Πόλοι Καινοτομίας στην Ελλάδα 2001-2009: Σχεδιασμός εστιασμένων συστημάτων καινοτομίας	
Πετράκος Γ., Παπαδούλης Α.	34
Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία στην Ελληνική Περιφέρεια: Μια εμπειρική διερεύνηση στη Θεσσαλία	
Αγγελάκης Α., Γεωργαντάς Η.	72
Περιφερειακοί καινοτομικοί σχηματισμοί και διεργασίες θεσμικής ολοκλήρωσης των δρώντων: Quo Vadis Creta?	
Μπακούρος Ι., Γκιούρκα Π., Φάλλας Γ.	108
Τεχνολογική Πλατφόρμα, Τεχνολογική Παρακολούθηση και Τεχνολογική Προοπτική Διερεύνηση. Εργαλεία Καινοτομίας Περιφερειακής Ανάπτυξης: Η περίπτωση της Δυτικής Μακεδονίας	
Μαρκάτου Μ.-Ε., Σκάγιαννης Π.	134
Τα Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας στην Ελλάδα: Γεωγραφικά και τεχνολογικά πρότυπα	
Σταμπούλης Γ.	168
Πώς εμπεδώνεται η καινοτομική δραστηριότητα; Η ανάπτυξη των συστημάτων καινοτομίας στο χώρο	
ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	
Πετράκος Γ.	190
Αποτίμηση του Περιφερειακού Πόλου Καινοτομίας Θεσσαλίας, 2006-2008	
ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	
Αναστασίου Γ.	208
Συμπόσιο της Uddevalla, Μπάρι, 2009 <i>Η Γεωγραφία της Καινοτομίας και της Επιχειρηματικότητας</i>	

Συμπόσιο της Uddevalla

12^ο διεθνές Συμπόσιο της Uddevalla

Μπάρι, 11-13 Ιουνίου 2009

Η Γεωγραφία της Καινοτομίας και της Επιχειρηματικότητας

Γεώργιος Αναστασίου

Υποψήφιος Διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Το 12^ο διεθνές Συμπόσιο της Uddevalla πραγματοποιήθηκε στην Ιταλία, στους χώρους του Πολυτεχνείου του Μπάρι. Η πόλη του Μπάρι, βρίσκεται στην νότιο-ανατολική ακτή της Ιταλίας σε απόσταση 450 χλμ. από τη Ρώμη. Είναι μία όμορφη πόλη ~350.000 κατοίκων, σημαντικό λιμάνι και έδρα της περιφέρειας της Απουλίας (Puglia). Είναι δε και σημαντική πανεπιστημιούπολη διότι στεγάζει το ιστορικό Πανεπιστήμιο του Μπάρι (1925) και το νεότερο Πολυτεχνείο (1990), με πάνω από 65.000 φοιτητές.

Τα συμπόσια της Uddevalla ξεκίνησαν το 1998 από το Τμήμα Οικονομικών και Πληροφορικής του Σουηδικού Πανεπιστημίου West, καθώς και από το International Business School του Πανεπιστημίου Jönköping, με αφορμή ένα ερευνητικό πρόγραμμα που είχε στόχο την αποτίμηση των περιφερειακών αναπτυξιακών Ευρωπαϊκών προγραμμάτων στις περιφέρειές τους (Fyrstadsregionen). Από τότε εξελίχθηκαν και από επιστημονικά workshops πλέον αποτελούν ένα σημαντικό ετήσιο επιστημονικό γεγονός, με συμμετοχή διακεκριμένων επιστημόνων από όλο τον κόσμο. Για παράδειγμα, το 9^ο συμπόσιο πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο George Mason, School of Public Policy, στο Fairfax των Η.Π.Α, το 10^ο (επετειακό) στην έδρα του Πανεπιστημίου West στην Uddevalla, ενώ το προηγούμενο 11^ο συμπόσιο φιλοξενήθηκε στο Πανεπιστήμιο του Kyoto στην Ιαπωνία. Επίσης στο συμπόσιο έχουν θεσπισθεί δύο βραβεία που αθλοθετεί ο δήμος της Uddevalla. Το ένα ύψους 1000€, δίνεται στο καλύτερο συνολικά άρθρο του συμποσίου ενώ ένα δεύτερο βραβείο 700€, δίνεται στο καλύτερο άρθρο υποψήφιου διδάκτορα. Τα άρθρα τα κρίνει η επιστημονική επιτροπή του συμποσίου.

Στην οργάνωση του συμποσίου, εκτός από τα ιδρυτικά μέλη, συμμετέχει και το Πανεπιστήμιο George Mason των Η.Π.Α. Στο φετινό συμμετείχαν επίσης στη διοργάνωση, το Πολυτεχνείο του Μπάρι φυσικά, τα Σουηδικά Centre of Excellence for Science and Innovations Studies (CESIS) – Royal Institute of Technology, το Centre for Innovation Systems, Entrepreneurship and Growth, (CISEG), το Media Management and Transformation Center (MMTC), το Research Unit for Rural Entrepreneurship and Growth (RUREG), ο Δήμος της Uddevalla και το Nordic Section of Regional Science Association (NS-RSA) της Δανίας.

Στην επιστημονική επιτροπή συμμετείχαν οι *Vito Albino*, Politecnico di Bari, *Thomas Andersson*, Jönköping University, *Per Assmo*, The University West, *Ulrich Blum*, Halle Institute for Economic Research, *Nunzia Carbonara*, Politecnico di Bari, *Paul Cheshire*, The London School of Economics and Political Science, *Andreas P. Cornett*, University of Southern Denmark, *Rolf Dahlberg*, The University West, *Börje Johansson*, CESIS, Royal Technology University, *Charlie Karlsson*, Jönköping International Business School Sweden, *Prof. Robert Picard*, Jönköping International Business School, η *Karen R. Polenske*, Massachusetts Institute of Technology (MIT), *Roger R. Stough*, George Mason University και *Friederike Welter*, Jönköping International Business School.

Ο κεντρικός τίτλος και θεματικός άξονας του συνεδρίου ήταν "Γεωγραφία της Καινοτομίας και της Επιχειρηματικότητας – The Geography of Innovation and Entrepreneurship". Ακολουθώντας την παράδοση των προηγούμενων συμποσίων, σκοπός του ήταν να φέρει στον ίδιο χώρο απόψεις αιχμής από διακεκριμένους ακαδημαϊκούς ερευνητές καθώς και από διδακτορικούς και μετά διδακτορικούς ερευνητές, ώστε να υπάρξει ένα κριτικό δημιουργικό και παραγωγικό μείγμα σύνθεσης και εξέλιξης των ιδεών. Επίσης να προσφερθεί χρόνος και το κατάλληλο περιβάλλον στους ερευνητές, να παρουσιάσουν και να συζητήσουν καινοτόμες ιδέες και νέες κατευθύνσεις σε θεωρητικό και εφαρμοσμένο επίπεδο, τόσο στις παράλληλες συνεδρίες, όσο και στις παρουσιάσεις στην ολομέλεια από τους κύριους ομιλητές. Παράλληλα με το διάλογο και την εποικοδομητική κριτική, να διευκολύνει την εξέλιξη και σύνθεση των εισηγήσεων σε συνεκτικές και ολοκληρωμένες συλλογές άρθρων για πιθανή δημοσίευση.

Το θέμα του συνεδρίου παραπέμπει στο έντονο ενδιαφέρον της επιστημονικής κοινότητας για τις χωρικές συνιστώσες της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας και τις επιπτώσεις τους στην περιφερειακή και παγκόσμια οικονομική πολιτική, ιδιαίτερα μέσα από τις προσεγγίσεις της Νέας Οικονομικής Γεωγραφίας. Οι διοργανωτές μάλιστα θέλησαν ιδιαίτερα να αναδείξουν το πώς οι μορφές και η κατανομή της γνώσης και της καινοτομίας, ερμηνεύουν τις φυγόκεντρες και κεντρομόλες τάσεις οι οποίες παρατηρούνται στη χωροθέτηση των επιχειρήσεων (πολυεθνικών και μικρότερων) και την συγκέ-

ντρωση του ανθρώπινου δυναμικού, στην νέα παγκοσμιοποιημένη οικονομία. Στόχος της ανάλυσης των σύγχρονων τάσεων είναι η καλύτερη κατανόηση του ρόλου του γεωγραφικού χώρου στην καινοτομία και επιχειρηματικότητα, καθώς και η εύρεση εργαλείων-μοντέλων μελέτης της εξέλιξης του φαινομένου και αξιολόγησης των αναπτυξιακών πολιτικών σε όλα τα χωρικά επίπεδα. Δεδομένης της διεπιστημονικότητας του θέματος και του επίκαιρου προβληματισμού για τη σημασία της καινοτομίας στην παγκόσμια ανάπτυξη, το συμπόσιο έφερε σε επαφή επιστήμονες από ένα μεγάλο εύρος επιστημονικών πεδίων όπως η οικονομική γεωγραφία, η επιχειρηματικότητα, οι πολιτικές επιστήμες, η περιφερειακή οικονομία, η οικονομία των ΜΜΕ, η κοινωνιολογία καθώς βέβαια η χωροταξία και ο περιφερειακός και αστικός σχεδιασμός

Το συμπόσιο διήρκησε τρεις ημέρες. Περιελάμβανε τρεις πρωινές ολομέλειες και κατόπιν, μετά από ένα μικρό διάλειμμα, ακολουθούσαν οι παράλληλες συνεδρίες μέχρι αργά το απόγευμα. Το σημαντικό στοιχείο του συμποσίου ήταν ότι όλες οι συνεδρίες, ακόμη και οι ολομέλειες, είχαν την μορφή workshop και σε κάθε εισήγηση δόθηκε αρκετός χρόνος (περίπου 40 λεπτά). Την παρουσίαση ακολουθούσε σχολιασμός από εντεταλμένο εισηγητή και εκτεταμένη συζήτηση, γεγονός που έδινε την ευκαιρία για ουσιαστική εμβάθυνση στο θέμα και εποικοδομητική κριτική. Στον χρόνο δε των διαλειμμάτων δόθηκε η ευκαιρία στους μετέχοντες για καλύτερη γνωριμία και διαπροσωπική επαφή.

Πραγματοποιήθηκαν επτά ομιλίες από τους κύριους ομιλητές κατά τις πρωινές ολομέλειες. Ενδιαφέρουσα ήταν εισήγηση του καθ. Περιφερειακής Οικονομίας, *Ron Boschma* του *Utrecht University*, με θέμα "Τεχνολογική συνάφεια και περιφερειακή ανάπτυξη". Ο καθ. *Ulrich Blum*, *Halle Institute for Economic Research*, μίλησε με σημαντικά στοιχεία για τη σημασία της ύπαρξης συνεργασίας στην ανάπτυξη αποτελεσματικής Ευρωπαϊκής R&D πολιτικής. Με την χωρική συμπεριφορά των πολυεθνικών επιχειρήσεων ασχολήθηκαν οι εισηγήσεις της καθ. Διεθνών Θεσμών και Κανονισμών *Lucia Piscitello*, *Politecnico di Milano* και του καθ. *Börje Johansson*, διευθυντή του *CESIS*. Ο καθ. Οικονομικών των *Media Robert Picard*, *Jönköping International Business School* παρουσίασε την καινοτομία ως πρόκληση και παράγοντα επιτυχίας των *media clusters*. Ο καθ. Γεωγραφίας και Χωροταξίας *Robert Stimson*, *The University of Queensland*, παρουσίασε τον επεξηγηματικό ρόλο της καινοτομίας στην επιχειρηματικότητα και στην διαφορική ανάπτυξη της απασχόλησης στις μητροπολιτικές περιφέρειες των ΗΠΑ. Τέλος ο καθ. Εφαρμοσμένων Οικονομικών *Gianfranco Viesti*, *University of Bari* ανέπτυξε την σχέση της γεωγραφίας της καινοτομίας με τις διαμορφούμενες περιφερειακές πολιτικές της ΕΕ.

Οι εισηγήσεις στις παράλληλες συνεδρίες έφθασαν τις 85. Κατανεμήθηκαν στον κύριο θεματικό άξονα και στους παρακάτω ειδικούς θεματικούς άξονες:

- Γεωγραφία της Καινοτομίας και της Επιχειρηματικότητας – The Geography of Innovation and Entrepreneurship (18 εισηγήσεις)
- Καινοτομία, Παγκοσμιοποίηση και Συσσωρευση. Συνολικές Τάσεις και Ευρήματα στο μικρό επίπεδο – Innovation, Globalization and Agglomeration – Aggregate Trends and Micro-Level Evidence (18 εισηγήσεις)
- Εγγύτητα και Καινοτομία- Proximity and Innovation (11 εισηγήσεις)
- Clustering σε μη βιομηχανικούς τομείς: Φυσική και Δικτυωμένη συσσωρευση στον τομέα των Μέσων Επικοινωνίας – Clustering in a Non-Industrial Sector: Physical and Networked Agglomeration in the Media Sector (5 εισηγήσεις)
- Η Γεωγραφία της Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης στον Ύπαιθρο Χώρο – The Geography of Rural Entrepreneurship and Growth (8 εισηγήσεις)
- Οι Πόλεις, οι Βιομηχανίες Υπηρεσιών και η Γεωγραφία της Ανάπτυξης – Cities, Service Industries and the Geography of Growth (9 εισηγήσεις)
- Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα στη Φιλοξενία και τον Τουρισμό – Innovation and Entrepreneurship in Hospitality and Tourism (5 εισηγήσεις)
- Εμπορευματοποίηση της Πανεπιστημιακής Γνώσης για την Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα – Commercialization of University Knowledge for Innovation and Entrepreneurship (5 εισηγήσεις)
- Περιφερειακά Συστήματα Καινοτομίας στις Μετά-μεταβατικές Οικονομίες – Regional Innovation Systems in Post-Transition Economies (3 εισηγήσεις)
- Διαδικτυακή Γεωγραφία της Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας – E-Geography of Innovation and Entrepreneurship (3 εισηγήσεις).

Ο μεγαλύτερος αριθμός εισηγήσεων συγκεντρώθηκε στο κύριο θεματικό άξονα της "Γεωγραφίας της Καινοτομίας" και τον αμέσως επόμενο, όπου παρουσιάστηκαν αρκετές ενδιαφέρουσες εμπειρικές μελέτες για την μοντελοποίηση της χωρικής συμπεριφορά των καινοτόμων δράσεων με αναλύσεις στο μάκρο και μικρο επίπεδο. Ενδεικτικά θα αναφερθούν ορισμένες εισηγήσεις: Στον κύριο θεματικό άξονα, ενδιαφέρουσα ήταν η εισήγηση των *Bosma N., Schutjens V. και Stam E.* για τη διάκριση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας και αυτής με αναπαραγωγή / υιοθέτηση τεχνολογίας. Επίσης η εισήγηση των *Cornett A. και Sorensen N.K.* για την διερεύνηση των περιφερειακών ανισοτήτων, τη συμβολή της καινοτομίας και τους παράγοντες που διέπουν την περιφερειακή ανάπτυξη στην ΕΕ. Και οι υπόλοιποι άξονες παρουσίασαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την εμβάθυνση του ρόλου του γεωγραφικού χώρου στην καινοτομία και επιχειρηματικότητα. Ενδεικτικά τον δεύτερο θεματικό άξονα, η εισήγηση της *Iammarino S., Marinelli E. και Diez J.R.* ανέδειξε την σημασία της περιφέρειας και των άυλων αγαθών της στην στρατηγική χωροθέτησης των καινοτόμων δραστηριοτήτων των πολυεθνικών επιχειρήσεων, αναλύοντας παραδείγματα

από την Γερμανία και το Ην. Βασίλειο. Σε αυτόν τον άξονα παρουσιάστηκαν και οι εισηγήσεις του *Cappellin R.*, για τους μηχανισμούς δημιουργίας γνώσης και καινοτομίας στα cluster μεσαίου μεγέθους, καθώς και αυτή του *Stephan A.*, για το ρόλο του milieu στην καινοτομία με παραδείγματα από την Αν. Γερμανία. Το ΤΜΧΠΑ συμμετείχε σε αυτόν τον άξονα με την εισήγηση του καθ. *Γ. Πετράκου* και του υπογράφοντος, με θέμα την ανάλυση και μοντελοποίηση των φαινομένων σύγκλισης – απόκλισης των περιφερειών της ΕΕ σε σχέση με τα χαρακτηριστικά καινοτομίας τους. Στο άξονα "Η Γεωγραφία της Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης στον Ύπαιθρο Χώρο", ξεχώρισε η εισήγηση των *Doloreux D., Karlsen J., Isaksen A.* και *Dionne S.*, για τη δημιουργία περιφερειακών πλεονεκτημάτων σε μη ανεπτυγμένες περιφέρειες, συγκρίνοντας τα παραγωγικά συστήματα δύο περιφερειών, του Καναδά και της Σουηδίας. Επίσης σημαντική ήταν και η εισήγηση των *Nijkamp P.* και *van Hemert P.*, για τη διερεύνηση των ερευνητικών προτεραιοτήτων και του "πνευματικού κεφαλαίου" των Ινστιτούτων Γνώσης συγκρίνοντας εμπειρίες από την Ολλανδική πραγματικότητα με την ΕΕ. Τέλος, στον άξονα "Εμπορευματοποίηση της Πανεπιστημιακής Γνώσης για την Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα" ξεχώρισε η παρουσίαση και ο σχολιασμός των διαφορών/ομοιοτήτων των απόψεων της "Ακαδημαϊκής Επιχειρηματικότητας", στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ, από τους *Bergman E.* και *Goldstein H.* Όλες οι εισηγήσεις που παρουσιάστηκαν θα περιληφθούν στα πρακτικά του συνεδρίου που εκδίδονται κάθε χρόνο. Επίσης μερικά επιλεγμένα άρθρα θα δημοσιευθούν σε μια ειδική έκδοση, μετά από κανονική διαδικασία κρίσης.

Η διοργάνωση και η φιλοξενία ικανοποίησε για την αποτελεσματικότητά της και τη θέρμη της. Στις παράλληλες εκδηλώσεις, το πρώτο βράδυ του συνεδρίου παρατέθηκε δείπνο σε όλους του συμμετέχοντες σε γνωστό εστιατόριο της πόλης. Το τέλος της δεύτερης ημέρας έκλεισε με εκδρομή και ξενάγηση στα χωριά που περιβάλλουν το Μπάρι. Η εκδρομή κατέληξε στο πανέμορφο χωριό Alberobello. Το χωριό είναι πολύ γνωστό για ένα ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό του χαρακτηριστικό, τους τρούλους. Τα περισσότερα οικήματα του, πάνω από 1.500, είναι χτισμένα θολωτά παρουσιάζοντας ένα αξιοπερίεργο αλλά ιδιαίτερου κάλους θέαμα. Για αυτό το λόγο η περιοχή έχει χαρακτηριστεί και προστατεύεται από την UNESCO ως μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς. Στο χωριό αυτό, στο χώρο ενός τρούλου, παρατέθηκε και το επίσημο δείπνο του συμποσίου στο οποίο ανακοινώθηκαν και δόθηκαν τα δύο βραβεία για τα καλύτερα άρθρα. Το βραβείο για το καλύτερο άρθρο υποψήφιου διδάκτορα δόθηκε στον *Anders Broström* για το άρθρο του με τίτλο: "Δουλεύοντας με απομακρυσμένους ερευνητές – η απόσταση και το περιεχόμενο στην αλληλεπίδραση πανεπιστημίου και βιομηχανίας, Working with distant researchers – distance and content in university-industry interaction". Το βραβείο για το συνολικά καλύτερο άρθρο δόθηκε στην *Darrene Hackler* του George Mason University, για το άρθρο της με τίτλο: "Η Υψηλή

Τεχνολογία και οι Περιφέρειες στην εποχή της Ανοιχτής Καινοτομίας, High-Technology and Regions in an Era of Open Innovation". Το ιδιαίτερα ενδιαφέρον άρθρο σχολίαζε την σχέση επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας, με την χρήση "ανοιχτής καινοτομίας", με την παραγόμενη γνώση στα ΑΕΙ. Κατέληγε σε σημαντικά συμπεράσματα για τη βαρύνουσα σημασία των πολιτικών καινοτομίας για την Ανώτατη Εκπαίδευση, στη δημιουργία παραγωγικού περιβάλλοντος τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους χρήστες της γνώσης και της καινοτομίας.

Το επόμενο 13^ο συμπόσιο της Uddevalla, σχεδιάζεται να πραγματοποιηθεί ως παράλληλη εκδήλωση στο 50^ο Συνέδριο της ERSA την περίοδο από 19 έως 23 Αυγούστου 2010. Αυτό γίνεται διότι το συνέδριο της ERSA θα πραγματοποιηθεί στο Jönköping της Σουηδίας όπου έχει την έδρα του και το ομώνυμο Πανεπιστήμιο, το οποίο είναι ιδρυτικό μέλος του συμποσίου. Η επίβλεψη της διοργάνωσης του 50^{ου} Συνεδρίου της ERSA καθώς και του συμποσίου Uddevalla έχει ανατεθεί στην κα Iréne Bernard, του Πανεπιστημίου West, που διοργάνωσε με επιτυχία και το φετινό συμπόσιο.

Περισσότερες πληροφορίες για το 12^ο Uddevalla Symposium καθώς και για τα προηγούμενα συμπόσια βρίσκονται στη διεύθυνση: www.symposium.hv.se.

- 4 **Πετράκος Γ.**
Εισαγωγή
- 10 **Κορνηνός Ν.**
Περιφερειακοί Πόλοι Καινοτομίας στην Ελλάδα 2001-2009:
Σχεδιασμός εστιασμένων συστημάτων καινοτομίας
- 34 **Πετράκος Γ., Παπαδούλης Α.**
Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία στην Ελληνική Περιφέρεια:
Μια εμπειρική διερεύνηση στη Θεσσαλία
- 72 **Αγγελάκης Α., Γεωργαντάς Η.**
Περιφερειακοί καινοτομικοί σχηματισμοί και
διεργασίες θεσμικής ολοκλήρωσης των δρώντων: Quo Vadis Creta?
- 108 **Μπακούρος Ι., Γκιούρκα Π., Φάλλας Γ.**
Τεχνολογική Πλατφόρμα, Τεχνολογική Παρακολούθηση και
Τεχνολογική Προοπτική Διερεύνηση.
Εργαλεία Καινοτομίας Περιφερειακής Ανάπτυξης:
Η περίπτωση της Δυτικής Μακεδονίας
- 134 **Μαρκάτου Μ.-Ε., Σκάγιαννης Π.**
Τα Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας στην Ελλάδα:
Γεωγραφικά και τεχνολογικά πρότυπα
- 168 **Σταμπούλης Γ.**
Πώς εμπεδώνεται η καινοτομική δραστηριότητα;
Η ανάδυση των συστημάτων καινοτομίας στο χώρο

ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

- 190 **Πετράκος Γ.**
Αποτίμηση του Περιφερειακού Πόλου Καινοτομίας Θεσσαλίας, 2006-2008

ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

- 208 **Αναστασίου Γ.**
Συμπόσιο της Uddevalla, Μπάρι, 2009
Η Γεωγραφία της Καινοτομίας και της Επιχειρηματικότητας